

KONKURS GEOGRAFICZNY DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP REJONOWY
11 grudnia 2019 r.

Uczennico/Uczniu:

1. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz **90** minut.
2. Pisz długopisem/piórem – dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i zaznacz/napisz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

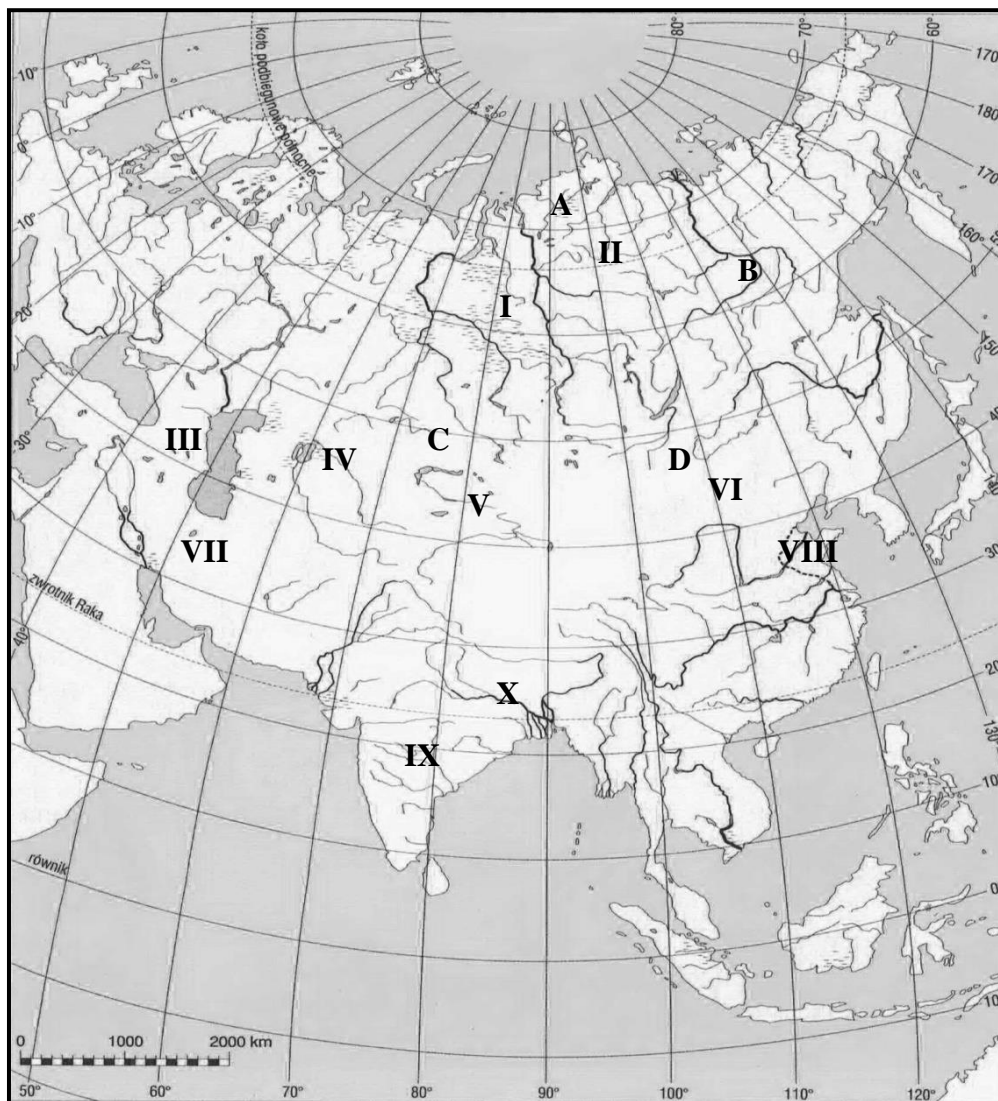
Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	40	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej/-ego		

Mapa do zadania nr 1 i 2.

Zadanie 1. (0 – 4)

Na mapie konturowej numerami od I do X zaznaczono wybrane regiony geograficzne Azji.

Na podstawie: Białek W., Wnuk G., 2018, *Teraz geografia*. SOP Oświatowiec, Toruń

a) Zaznacz zestaw, w którym podano tylko numery wyżyn.

...../1

A. II, VI, VII, IX;   B. IV, V, VI, X;   C. III, VI, VII, VIII;   D. I, II, IV, VI;

b) Zapisz numery trzech regionów geograficznych o największej gęstości zaludnienia.

...../2

.....;   .....;   .....

...../1

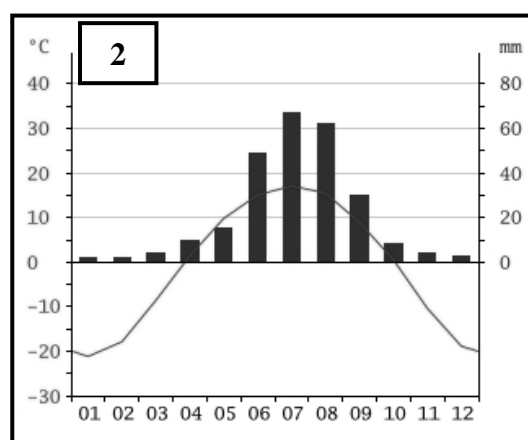
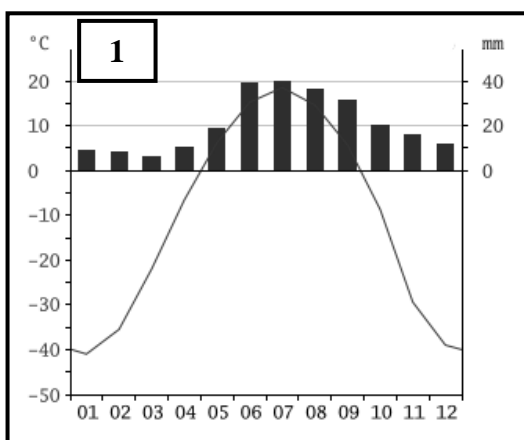
c) W zdaniach od A do C zapisano informacje dotyczące środowiska przyrodniczego Azji. Podkreśl poprawne informacje.

- A. Występowanie wszystkich stref klimatycznych na obszarze Azji to skutek rozciągłości **południkowej / równoleżnikowej**.
 B. W Azji największe jest zlewisko **Oceanu Spokojnego / Indyjskiego**.
 C. Największe obszary bagienne znajdują się w **północnej / środkowej** części Azji.

...../1

Zadanie 2. (0 – 1)

Na mapie konturowej Azji (str. nr 2) literami od A do D zaznaczono stacje meteorologiczne położone w różnych strefach roślinnych. Warunki klimatyczne dwóch z nich przedstawiono na klimatogramach opisanych numerami 1 i 2.

Na podstawie: climate-Data.org

Zapisz numer, którym oznaczono klimatogram typowy dla tajgi i uzasadnij swój wybór.

Numer klimatogramu: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

...../1

Zadanie 3. (0 – 1)

Podkreśl poprawne zakończenie zdań zawierających informacje o pacyficznym pierścieniu ognia.

Zakończenie zdań oznaczone literami od A do D wybierz spośród podanych: **A. strefa ryftu;**

B. strefa subdukcji; C. rowy oceaniczne; D. grzbiety oceaniczne;

- W obszarze występowania pacyficznego pierścienia ognia kontakt płyt litosfery określa się jako **A / B**.
- W sąsiedztwie pacyficznego pierścienia ognia i na jego obszarze występują **C / D**.

...../2

Zadanie 4. (0 – 2)

W tabeli zapisano informacje dotyczące wybranych państw Azji.

Przyporządkuj do każdej informacji nazwę państwa, którego ona dotyczy.

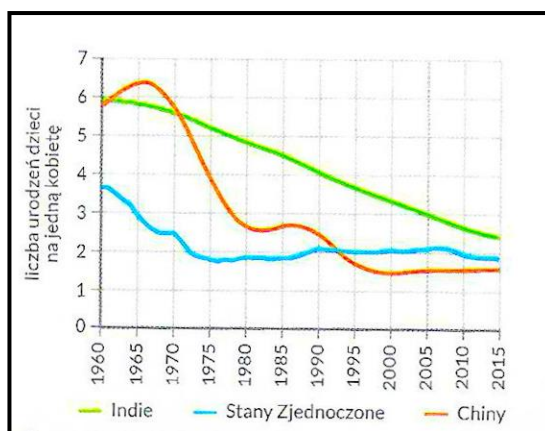
Nazwy państw wybierz spośród podanych: *Chiny; Indie; Japonia*.

Uwaga – nie wszystkie nazwy podlegają przyporządkowaniu.

Informacja o państwach Azji	Nazwa państwa
Korzystnie na gospodarkę tego państwa wpływa wzrost znaczenia przemysłu wysokich technologii oraz dynamiczny rozwój edukacji, choć część społeczeństwa jest pozbawiona możliwości kształcenia się, a tym samym szans na poprawę swojej sytuacji ekonomicznej.	
Pozycja tego państwa w świecie to między innymi konsekwencja dużych nakładów na oświatę i badania naukowe, a także postawa jego mieszkańców, dla których ważny jest honor, dyscyplina oraz wytrwałość i pracowitość.	

Zadanie 5. (0 – 3)

Na wykresie przedstawiono współczynnik dzietności w latach 1960-2016 w Chinach, Indiach i Stanach Zjednoczonych.

Lechowicz A., Lechowicz M., Stankiewicz P., Głowacz A., 2019, *Geografia*. WSiP, Warszawa

- a) Wyjaśnij, dlaczego współczynnik dzietności w Chinach w latach 1970-2015 zmniejszał się i osiągnął wielkość porównywalną do wartości współczynnika w USA .

...../1

.....

.....

.....

b) Wymień dwa problemy demograficzne Chin wynikające ze zmian współczynnika dzietności.

...../2

1. ....
2. ....

Zadanie 6. (0 – 1)

...../1

W tabeli przedstawiono strukturę produktu krajowego brutto (PKB) w Arabii Saudyjskiej, Chinach, Japonii, USA.

Oznaczenie państwa (litera)	Struktura PKB w %			Oznaczenie państwa (litera)	Struktura PKB w %		
	rolnictwo	przemysł	usługi		rolnictwo	przemysł	usługi
A	8,6	39,8	51,6	C	2,7	43,3	54,0
B	0,9	18,9	80,2	D	1,1	29,5	69,4

Rachwał T., Szczypiński D., 2018, *Planeta Nowa*. Nowa Era, Warszawa

Zapisz oznaczenia literowe, pod którymi zapisano strukturę PKB w Chinach i Arabii Saudyjskiej.

Struktura PKB w Chinach

Struktura PKB w Arabii Saudyjskiej

Litera.....

Litera .....

Zadanie 7. (0 – 1)

...../1

Oblicz przyrost naturalny w Chinach w promilach w 2016 roku, wiedząc, że w tym państwie żyło 1 403 500 tys. ludzi, a przyrost naturalny wynosił 6 596 450.

Wynik zapisz z dokładnością do jednego miejsca po przecinku.

Obliczenia:

Odpowiedź:

...../2

Zadanie 8. (0 – 2)

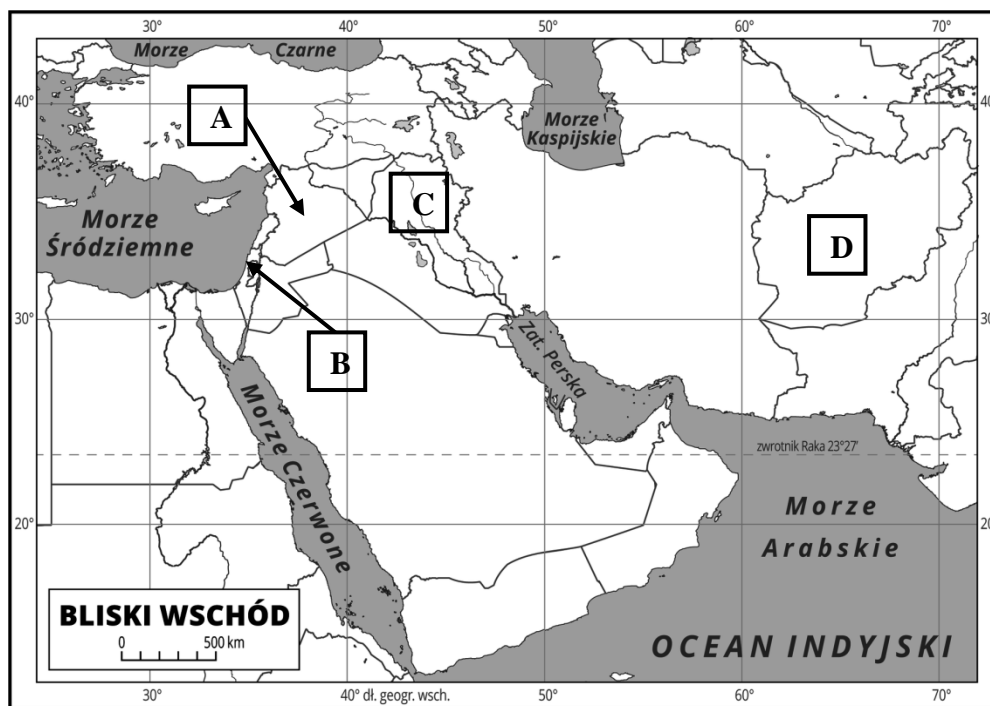
Podkreśl poprawną odpowiedź w zdaniach zawierających informacje o państwach na Bliskim Wschodzie.

- A. Państwa Bliskiego Wschodu, które eksportują ropę naftową, należą do **APEC / NAFTY / OPEC.**
- B. Pierwsze miejsce wśród eksporterów ropy naftowej na świecie w 2016 roku zajmowało następujące państwo: **Arabia Saudyjska / Irak / Kuwejt.**
- C. Świętym miastem wyznawców religii muzułmańskiej jest **Medyna / Mekka / Rijad.**

...../1

Zadanie 9. (0 – 1)

Na mapie konturowej Bliskiego Wschodu literami od A do D zaznaczono państwa, które są miejscami konfliktów ze względów religijnych, politycznych.

www.epodreczniki.pl

W jednym z państw na Bliskim Wschodzie toczy się wojna wspierana z jednej strony przez międzynarodową koalicję, w tym przez USA, Arabię Saudyjską i Francję, a z drugiej strony między innymi przez Rosję i Iran.

Zapisz nazwę tego państwa i literę, którą oznaczono je na mapie.

Nazwa państwa:.....

Litera: .....

...../1

Zadanie 10. (0 – 1)

Młody geograf obserwował Słońce w momencie górowania na wysokości $65^{\circ} 32'$, w dniu, w którym na kole podbiegunowym północnym górowało ono na wysokości $46^{\circ} 54'$.

Oblicz szerokość geograficzną, na której znajdował się młody geograf.

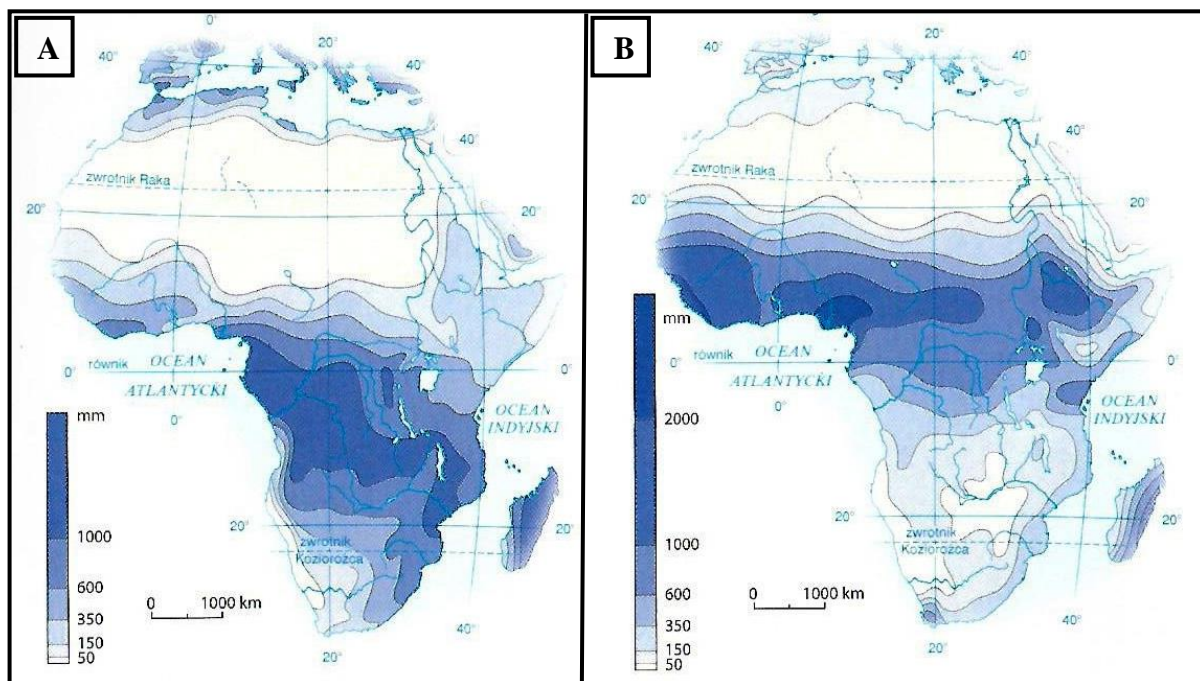
Miejsce na obliczenia:

Odpowiedź:

Zadanie 11. (0 – 1)

Na mapach Afryki oznaczonych literami A i B, przedstawiono sumy opadów atmosferycznych w różnych okresach w ciągu roku.

...../1

Rachwał T., Szczypiński D., 2018, *Planeta Nowa*. Nowa Era, Warszawa

Podaj, na podstawie analizy mapy i własnej wiedzy, oznaczenie literowe mapy, na której przedstawiono opady w Afryce w okresie od kwietnia do września i uzasadnij swój wybór.

Litera: .....

Uzasadnienie: .....

.....
.....
.....

Zadanie 12. (0 – 2)

...../2

W tabeli zapisano wybrane informacje dotyczące dwóch stref klimatyczno-roślinno-glebowych w Afryce.

Uzupełnij komórki tabeli tak, aby przedstawić zależność między klimatem, roślinnością i glebami w wybranych strefach w Afryce.

Strefa		
klimatyczna i typ klimatu	roślinna	glebowa
	sawanna	
		gleby cyprysowe, burozieme i szaroziemne

Zadanie 13. (0 – 3)

Zamieszczony tekst zawiera informacje dotyczące problemu głodu i niedożywienia w Etiopii.

Etiopia umiera z pragnienia

Około 400 tys. etiopskich dzieci cierpi na chroniczne niedożywienie. Sytuację pogarsza pogłębiająca się susza (...). Brak wody powoduje coraz krwawsze starcia plemienne o dostęp do studni, zarówno dla ludzi, jak i dla zwierząt. Pogłębiająca się susza powoduje także falę migracji za wodą. Po drodze umierają tysiące ludzi. Co dziesiątemu mieszkańcowi Etiopii grozi śmierć, jeśli na czas nie otrzyma pomocy.

Źródło: Radio Watykańskie, 03. 02. 2017

...../2

- a)** Na podstawie tekstu i własnej wiedzy zapisz dwie przyczyny i dwa skutki, inne niż wymienione w tekście, głodu i niedożywienia w Etiopii.

Przyczyny

1. ....
2. ....

Skutki

1. ....
2. ....

- b)** Podaj przykłady dwóch działań podejmowanych przez rząd Etiopii w celu poprawy sytuacji ludności w tym państwie.

...../1

1. ....
2. ....

Zadanie 14. (0 – 2)

...../2

W zdaniach zapisano informacje dotyczące gospodarki państw Afryki.

Jeżeli informacja jest prawdziwa – wpisz literę P, a jeżeli fałszywa – literę F.

W kilku państwach Afryki znajdują się technopole – obszary skupiające przemysł wysokich technologii.	
Do poprawy wydajności rolnictwa w Afryce przyczyniają się także polskie traktory Ursus produkowane w Tanzanii.	
Wzrost inwestycji zagranicznych w niektórych krajach Afryki wynika z możliwości dostępu do Internetu i urządzeń mobilnych.	
W Ghanie i RPA działają centra badań kosmicznych, a badania tam prowadzone mogą być wykorzystywane np. do lepszego prognozowania pogody.	

Zadanie 15. (0 – 1)

...../1

Wody opływające Afrykę od zachodu i wschodu, są uznawane za niebezpieczne dla jednostek floty handlowej.

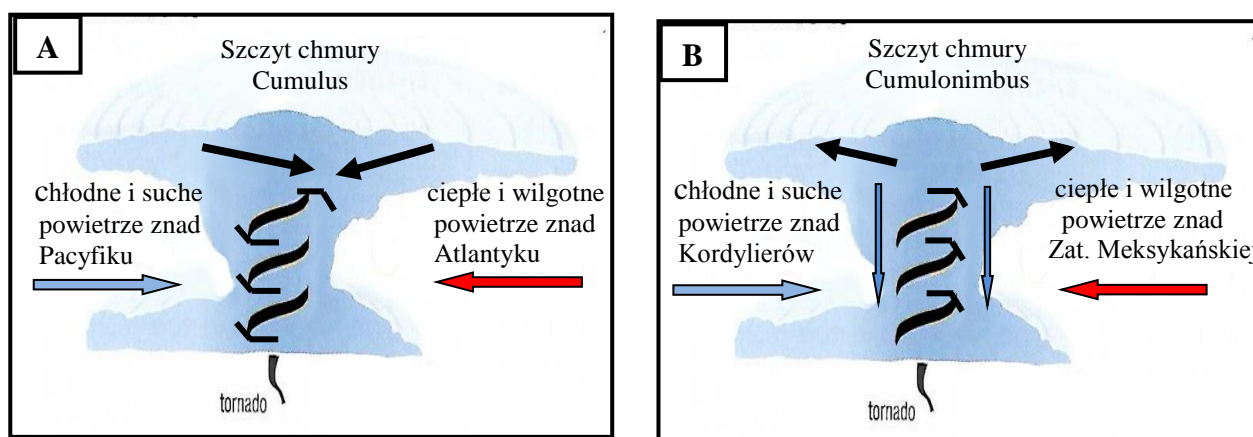
Podkreśl poprawną odpowiedź wyjaśniającą przyczynę tego niebezpieczeństwa.

- A. Zbyt zróżnicowana głębokość akwenów.
- B. Występowanie zimnych i ciepłych prądów morskich.
- C. Duża liczba jednostek floty handlowej na szlakach wodnych.
- D. Duże prawdopodobieństwo ataku piratów.

Zadanie 16. (0 – 1)

...../1

Zakreśl literę, którą oznaczono schemat przedstawiający mechanizm tworzenia się tornado w Ameryce Północnej.

Białek W., Wnuk G., 2018, *Teraz geografia*. SOP Oświatowiec, Toruń

Zadanie 17. (0 – 2)

...../2

Zapisz we wskazanym miejscu litery, którymi oznaczono trzy skutki wylesiania Amazonii.

- A. Eksploatacja surowców mineralnych.
- B. Częstsze występowanie susz i pożarów.
- C. Budowa zapór wodnych.
- D. Nasilenie się gwałtownych zjawisk pogodowych.
- E. Zmiany gatunkowe lasów.
- F. Pozyskiwanie terenów pod uprawy roślin i chów zwierząt.

Miejsce na odpowiedź:

--	--	--

Zadanie 18. (0 – 1)

...../1

Podkreśl dwa zdania, w których zapisano prawdziwe informacje dotyczące znaczenia Stanów Zjednoczonych w światowej gospodarce.

- A. Stany Zjednoczone są drugim producentem energii elektrycznej na świecie, a najwięcej wytwarzanej energii w tym kraju pochodzi z odnawialnych źródeł.
- B. USA są światowym liderem w wydobywaniu gazu ziemnego, w tym nowoczesną i kosztowną metodą z łupków bitumicznych.
- C. Gospodarka Stanów Zjednoczonych w 2016 roku wytworzyła 24,6 % światowego produktu brutto.
- D. Stany Zjednoczone w 2015 roku zajmowały drugie miejsce po Chinach w światowym imporcie i pierwsze miejsce w światowym eksporcie.

Zadanie 19. (0 – 2)

...../2

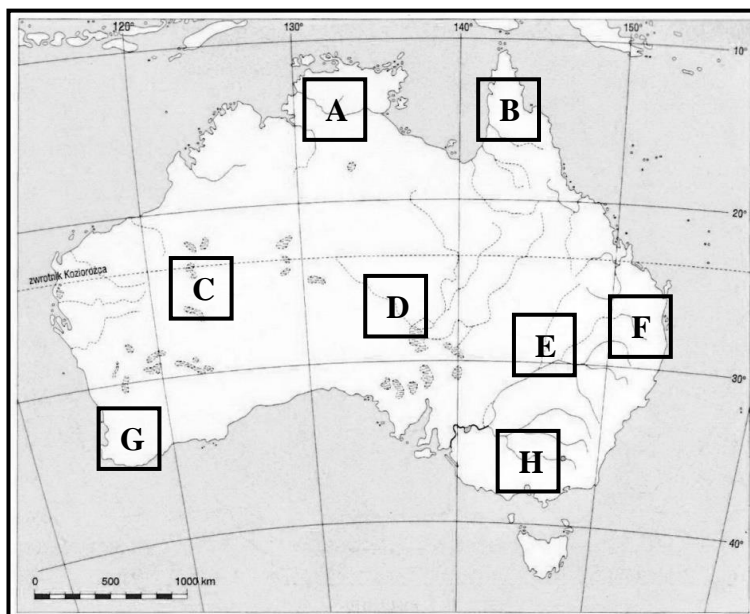
Skreśl błędne informacje zamieszczone w zdaniach dotyczących środowiska przyrodniczego Australii.

- A. Niewielkie opady atmosferyczne w środkowej części Australii to skutek występowania w tej części kontynentu **stałego niżu barycznego / stałego wyżu barycznego**.
- B. Żyjące w Australii kangury i kolczatki to gatunki **endemiczne / reliktowe**.
- C. Na półwyspie York rosną **slonorośla i kolczaste krzewinki / figowce, palmy i liany**.
- D. Występowanie trzech stref klimatycznych to konsekwencja rozciągłości **południkowej / równoleżnikowej**.

...../1

Zadanie 20. (0 – 1)

Na mapie konturowej Australii zaznaczono obszary (A – H), na których warunki przyrodnicze w różnym stopniu wpływają na rozwój gospodarki.

Na podstawie: Białek W., Wnuk G., 2018, *Teraz geografia*. SOP Oświatowiec, Toruń

Przyporządkuj numerom od 1 do 4 oznaczenia literowe obszarów, których warunki przyrodnicze sprzyjają rozwojowi gospodarki.

1. ...., 2. ...., 3. ...., 4. ....

...../1

Zadanie 21. (0 – 1)

Dwaj geografowie wyruszyli z Warszawy w podróż dookoła świata. Jeden wybrał drogę przez Atlantyk w kierunku Ameryki Południowej, a drugi drogę przez Azję.

Który z nich po odbyciu podróży dookoła świata i przybyciu do Warszawy zyskał jeden dzień ?

Zaznacz odpowiedź nr 1 albo 2 oraz jej uzasadnienie A albo B.

Jeden dzień zyskał geograf, który podróżował dookoła świata przez

1. Atlantyk,	ponieważ	A. przekroczył międzynarodową linię zmiany daty, wędrując ze wschodu na zachód.
2. Azję,		B. przekroczył międzynarodową linię zmiany daty, wędrując z zachodu na wschód.

Zadanie 22. (0 – 1)

...../1

Oblicz, która godzina miejscowego czasu słonecznego jest w Warszawie (52° 15' N, 21° 00' E), gdy w Melbourne (37° 50' S, 145° 00' E) jest 19.00 tego czasu.

Miejsce na obliczenia:

Odpowiedź:

Zadanie 23. (0 – 2)

...../2

Podkreśl poprawne informacje dotyczące środowiska przyrodniczego Antarktyki.

- A. Klimat Antarktydy charakteryzuje się między innymi silnymi wiatrami wiejącymi **od wybrzeży do wnętrza kontynentu / z wnętrza kontynentu ku wybrzeżom.**
- B. Nunataki to **bryły lodu pływające po morzach Antarktyki / niepokryte lodem skaliste tereny otoczone lądolodem.**
- C. Góry lodowe to **wzniesienia w Masywie Vinsona pokryte lodem / lodowe wzniesienia powstałe w wyniku cielenia się lądolodu.**

Zadanie 24. (0 – 2)

...../2

Zapisz w tabeli, na podstawie podanych informacji, litery pod którymi umieszczono imiona i nazwiska polskich polarników.

Imiona i nazwiska wybierz spośród podanych: **A. Alfred Jahn; B. Stanisław Siedlecki; C. Antoni Dobrowolski; D. Marek Kamiński; E. Henryk Arctowski.**

Uwaga – nie wszystkie nazwiska podlegają przyporządkowaniu.

Odkrył, że Antarktydy są przedłużeniem łańcucha górskiego Andów.	
Autor jedynej tego rodzaju pracy w literaturze światowej, która nosi tytuł <i>Historia naturalna lodu</i> .	
Wybitny geolog, uczestnik wypraw na Spitsbergen. Jego imieniem nazwano całoroczną stację polarną na tej wyspie.	

Zadanie 25. (0 – 1)

...../1

Podkreśl oznaczenie literowe organizacji międzynarodowej, która ma siedzibę w Wiedniu i prowadzi działania na rzecz pokoju w Europie, monitoruje wybory w państwach i przestrzeganie praw człowieka.

- A. EFTA;   B. OBWE;   C. OECD;   D. WTO;

BRUDNOPIS